

Rapport for utstillingsprosjekt ved Kristiansand folkebibliotek: «Samarbeid og kreativitet»

I tildelingsbrevet stilles det ingen spesielle krav til rapportens innhold eller til regnskapet.

Utstillingene

I henhold til føringer i tildelingsbrevet, og av hensyn til innvilget beløp som var noe lavere enn søknadssummen, valgte vi å lage 3 utstillinger i løpet av 2 år, i istedenfor 4 utstillinger i løpet av 2,5 år.

Utstilling 1: Det grønne skiftet

Samarbeid med Grønt senter, Avfall Sør og Kristiansand kommune.

Kontaktperson på biblioteket: Helge Dyrholm

Besto av store plater (i resirkulerbart materiale) med ben.

Oppstart: våren 2017.

Utstilling på Kristiansand hovedbibliotek: desember 2017

Utstillingen har i 2018 vandret rundt til bibliotekene i Vennesla, Søgne, Grimstad, samt Rådhuskvartalet i Kristiansand, og til slutt i Vågsbygd bibliotek i november – hvor de hadde ombruksfestival.

Utstilling 2: Kjønn på Sørlandsk

Samarbeid med Senter for likestilling, Skeiv ungdom og Genusfotografen Tomas Gunnarsson.

Kontaktperson på biblioteket: Camilla Gulbrandsen

Utstillingen besto av sju plater (i resirkulerbart materiale) med ben, i tillegg til en boks med lydavspillingsutstyr inni.

Oppstart: august 2017

Utstilling på Kristiansand hovedbibliotek: februar 2018

Utstillingen har i 2018 vandret rundt til Katta-Gimle VGS, Kvadraturen skolesenter, Vennesla bibliotek, Grim ungdomsskole, UBA, Arendal bibliotek, Rådhuskvartalet i Kristiansand kommune, Vågsbygd bibliotek, Grimstad bibliotek, Likestillingskonferanse UiA, Farsund bibliotek

Utstilling 3: Avskygninger

Samarbeid med Kristiansand kunsthall

Kontaktperson på biblioteket: Camilla Gulbrandsen

Utstillingen besto av en rekke kunstverk. Det var videokunst, lydinstallasjon, maleri, artist books, trykk og performance. (Se vedlegg for fullstendig informasjon.)

Oppstart: februar 2018

Utstilling i Kunsten og litteraturens hus (Kristiansand hovedbibliotek og Kristiansand kunsthall): august 2018-desember 2018

I 2019 vil vi se nærmere på om noen av kunstobjektene kan vandre til andre folkebibliotek i regionen.

Erfaringer

Utstilling 1:

Utstillingen med tema miljø/grønt skifte ble i all hovedsak gjennomført som planlagt, bortsett fra at den kom opp litt sent. Det tok litt lang tid å samle stoffet på grunn av at det ikke var så lett å finne møtetidspunkt som passet alle. De som deltok var Bjørne Jortveit (By- og samfunn, Kr.sand kommune), Lars Pedersen (Avfall Sør) Arne Otto Iversen (Grønt senter, men bare i oppstarten), Gunn Haugen (Tress design), Kjell-Ove Klauset (tekstforfatter), Camilla Gulbrandsen (Kristiansand folkebibliotek) og Helge Dyrholm, prosjektleder (Kristiansand folkebibliotek).

Etter at tekst, tall og grafer var ferdig, ble det valgt illustrasjonsfoto. Tress design lagde utformingen, og Expressprint produserte den fysiske utstillingen. (Dette gjaldt også utstilling 2.) Første montering ble gjort av Expressprint, mens Helge Dyrholm har bidratt med montering hos de andre bibliotekene.

Utstillingsperioden avsluttet 1. desember med at en El-sykkel ble trukket ut blant deltagerne på vår konkurranse. Vi kunne ønsket oss mer deltagelse i konkurransen, men den ble ellers gjennomført etter planen.

Markedsføring av utstillingen ble gjort på Facebook, nettside, Instagram og plakater. En egen quiz for elever ble også laget for skoleklasser som besøkte utstillingen.

En ekstra utbredelse av utstillingen fikk vi ved at biblioteket i Alta fikk datafilene sendt opp, og at de selv printet ut og lagde utstilling med dette.

Vi er i det store og hele fornøyde med prosjektet, men ser enkelte ting som kunne vært justert. Først og fremst at utstillingen ble så stor at den ikke kunne sendes rundt med bibliotektransporten. Så en viktig lærdom er å sjekke mulighet for transport, før produksjonen starter. En annen ting er at når en ønsker dyktige fagpersoner inn på innholdssiden, kan det være krevende å finne tid for å møtes. Vi tenker at tilsvarende stoffinnhenting og bearbeidelse mest effektivt gjøres av 1 til 2 personer. En annen ting: Med en slik utstilling er det typisk at man har mye på hjertet. I arbeidsgruppa vår var det flere forskjellige «interesser» og derfor fikk vi heller ikke spisset temaet godt nok. Men med utstillinger er det nå en gang sånn at folk sjelden leser hele teksten, spesielt hvis det er mye og tung informasjon. Dette ble en avveinings sak for oss.

Teksten som fulgt utstillingen kunne med hell vært noe mindre «Kristiansandsorientert», med tanke på at dette var en vandretstilling.

Budsjettet viste seg og egentlig ikke holde helt, særlig utforming ved reklamebyrå og produksjon ble kostbart – mer kostbart enn de først forespeilet oss. Derfor var det kjærkomment da By- og samfunnsenheten fant ekstra midler til prosjektet. En fordel med samarbeid!

Et tips: Om en utstilling er ment å sirkulere blant flere bibliotek, sørg for at den lar seg pakke sammen og får plass i bibliotektransporten. Lag plansjer i pdf som er mulig å sende elektronisk til andre bibliotek langt borte, for at de kan printe ut selv og bruke den.

Vi kunne kanskje også ha ønsket oss en mer interaktiv utstilling, som i større grad aktiviserte publikum – tid (og penger) begrenset oss. Utstillingen ble derfor ikke like nyskapende og kreativ som vi kunne ønsket, men prosjektet var uansett en ny erfaring for Kristiansand folkebibliotek.

Utstilling 2:

Når da arbeidet med utstillingen «Kjønn på Sørlandsk» skulle i gang, hadde vi allerede fått noen viktige erfaringer. Vi visste at vi måtte søke om mer penger, at det var lurt med en arbeidsgruppe, men at en person måtte ha hovedansvaret for å kunne skjære igjennom ved behov, at utstillingen måtte være mye mindre i størrelse, og at man måtte være klinkende klar ovenfor grafisk designer når det gjaldt budsjett. Vår erfaring er at eksterne bedrifter ikke helt forstår kommunale biblioteks økonomiske begrensninger. Vi unngikk dermed noen

fallgruver, men det skal sies at prosjektet var svært tidkrevende i perioder. Rekruttering av ungdommer var spesielt tidkrevende. Her gjaldt det rett og slett å mase – ringe og ringe igjen. Skolene får svært mange henvendelser av denne typen. Det var et lite gjennombrudd da vi fant en lærer som selv var veldig engasjert i problemstillingene vi skulle ta opp. For Camilla Gulbrandsen fra biblioteket, som ledet prosjektet, måtte andre arbeidsoppgaver bli satt på vent i perioder. Det skal også sies at utstillingen nesten ikke kunne bli liten nok – ettersom bibliotektransporten ofte har full bil. Det er også vanskelig å legge en statisk turnéplan – bibliotektransporten vil måtte hente og bringe når de har anledning, og det er derfor til tider vanskelig å garantere at utstillingen kommer den og den dato.

Det nyskapende ved dette prosjektet var nok at utstillingen tok utgangspunkt i en workshop med lokal ungdom. Sånn sett var det et komplekst prosjekt, med mange delmål. På workshopen holdt den svenske Genusfotografen, Tomas Gunnarsson, et lite foredrag om stereotypier og normbryting slik man ser det i billedkulturen, og deretter tok han bilder av ungdommene. Vi gjorde også korte intervjuer med ungdommene. Totalt var det nærmere 20 ungdommer som deltok. Vi hadde skaffet godkjenning fra elevene til å dele og stille ut bilder allerede ved påmelding, noe som var viktig for å unngå misforståelser. Alt av privat informasjon ble slettet etter prosjektets slutt. I tidsrommet fram mot utstillingsåpning, hadde vi litt av et kjøp: kommunikasjonen gikk over e-post og telefon for å spare tid. Vi holdt tidsmarginene våre akkurat, og det var viktig for trykking kan ta tid. Vi hadde hele veien en tett dialog med Tress design for å få designet slik vi ville, og de leverte flere forslag som vi ga tilbakemelding på. Utstillingsåpning ble markert med en helaften med minitalk ved Genusfotografen, bokbad med Sumaya Jirde Ali og opplesning ved Esben Esther Pirelli Benestad. Det kom omtrent 60 stykker, noe vi anså som et relativt bra tall. Vel så viktig var det at vi var svært fornøyd med at de unge var i flertall blant tilhørerne, her trakk vi veksler både på krefter ved universitetet som mobiliserte studenter, på de unge i Skeiv ungdom og det var også mange unge journaliststudenter fra Gimlekollen Mediesenter tilstede, her hadde lærerkrefter mobilisert til deltakelse.

Utstilling 3:

Den siste utstillingen var et litt annerledes type prosjekt. Vi hadde egentlig tenkt å lage en utstilling i samme gate som de foregående, men med tema afroamerikansk litteratur. Biblioteket og kunsthallen har imidlertid inngått en partnerskapsavtale, kalt «Kunsten og litteraturens hus», og vi er midt i et forprosjekt der vi søker å finne ut mer om rammene for og innholdet i dette samarbeidet. Utstillingen «Avskygninger» markerte vår første felles utstilling. Utstillingen ble gjennomført som en open call, og i utlysningsteksten søkte vi verk i skjæringspunktet mellom kunst og litteratur. Vi fikk inn mange spennende bidrag og en jury bedømte hvilke som skulle være del av utstillingen. Målet var å fylle hele bygget, både bibliotek og kunsthall, med kunst. I juryen satt forfatter Mirjam Kristensen og kunstnerisk leder for kunsthallen Cecilie Nissen, Litteraturformidler Camilla Gulbrandsen fra biblioteket, forfatter Eivind Hofstad Evjemo, billedkunstner Sveinung Rudjord Unneland og kurator Elisabeth Byre. Juryarbeidet var noe helt nytt for biblioteket og svært spennende. I forhold til de andre jurymedlemmene hadde vi lite kunstkompetanse, men det vi kunne bidra med var et litterært perspektiv. Hvilke kunstprosjekter tenkte vi ville være interessante i bibliotekrommet, for bibliotekets brukere? Hvilke prosjekter formidlet litteratur på spennende måter?

Biblioteket bidro med prosjektmidler vi hadde i dette prosjektet. Det aller meste av utgifter ble dekket av Kunsthallen. I dette samarbeidet har vi lent oss kraftig på Kunsthallens ekspertise, de har vært primus motor. Det har også vært viktig at dette utstillingsprosjektet skulle ha samme høye kunstneriske kvalitet som en hvilken som helst annen utstilling i regi av Kunsthallen. Prosjektet har derfor vært mindre tidkrevende for bibliotekets del. Imidlertid har vi fått erfare hvordan det er å ta med kunsten inn i biblioteket og hvordan det er for to såpass forskjellige organisasjoner å samarbeide. Det er klart at kunsthallen og biblioteket har forskjellige perspektiver, forskjellige prioriteringer. Vi har forskjellige oppfatninger omkring hva som er lov og ikke lov, og vi har lært mer om hverandres grenser. Et klassisk eksempel var da bibliotekansatte flyttet vekk et kunstverk for å få plass til stoler i forbindelse med et arrangement. I et annet tilfelle nektet en bibliotekar en publikummer å røre ved en artist book. Begge deler var feil, og det ble åpenbart at vi burde kommunisert bedre om retningslinjer på tvers av organisasjonene.

Oppsummering:

I søknaden skrev vi at vi ønsket å bidra til nye perspektiver og ny innsikt hos publikum. I tillegg ønsket vi å heve bibliotekets kompetanse på planlegging og gjennomføring av nyskapende og kreative utstillinger. Prosjektet forholdt seg således tett til bibliotekplanen for 2013-2017, der det blant annet står at biblioteket søker å øke antall formidlingsprosjekter, styrke samarbeidet med lokale aktører og øke aktuell kompetanse hos de ansatte.

Vi som har jobbet med dette føler prosjektene har vært utrolig læringsrike. Vi har absolutt styrket vår kompetanse på området, ikke minst på grunn av de utfordringene vi støtte på. Vi føler at vi vil stå betydelig sterkere og tryggere neste gang det blir aktuelt med samarbeidsutstillinger.

Nå har det seg likevel sånn at utstillingene var ganske kostnads- og ressurskrevende. Vi tenker derfor at vi vil måtte gjøre en del annerledes ved neste egenproduksjon. Det må være færre i komitéen for innhold og vi må fortrinnsvis stå for grafisk design selv, for å spare penger.

Vi har ikke målt effekten av utstillingene på publikum, og det er derfor vanskelig å si om de har hatt ønsket effekt. Dermed blir det også vanskelig å si om «det var verdt det», med hensyn til hvor mye tid og midler som gikk med. Kanskje vil vi nøye oss med å lage mindre komplekse utstillinger, eller også ha en litt mindre sentral rolle ved senere samarbeid.

Samarbeidet med Kristiansand kunsthall kommer imidlertid ikke til å stoppe opp. Vi ser for oss at Avskygninger kan bli starten på en slags biennale i kunsten og litteraturens tegn. Det at utstillingen har funnet sted både i bibliotekets lokaler og i kunsthallens lokaler har «lokket» flere folk opp fra bibliotekets 1., 2. og 3.etg. til kunsthallens lokaler i 4.etg. Besøket på denne kunstutstillingen har vært høyere enn vanlig, og holdt seg stabilt høyt over en lenger periode. For biblioteket, som i motsetning til Kunsthallen, er godt vant med høye besøkstall, har utstillingene skapt liv i ellers mer statiske omgivelser, og har uten tvil gitt mange biblioteksbrukere en uventet kunstopplevelse. Spesielt talekunstverket i heisen som

utbasunerte ulike milepæler i et privat liv med tyngde når man kom til sin etasje, forårsaket nok mang en god latter og overraskelse.

«Avskygninger» førte til at vi fikk besøk fra kollegaer fra Sølvberget, som fikk utstillingen og samarbeidet presentert på en fagsamling i Trondheim. Kulturstyret i Kristiansand bad også om særskilt omvisning for å få utstillingen presentert, noe som er viktig for å få forankret Kunsten og Litteraturens hus politisk.

Utstillingen ble fyldig anmeldt både i lokalavisa, Fædrelandsvennen, og i kunsttidsskriftet Billedkunst.

De vi samarbeidet med på de andre utstillingene har på lik linje med Kunsthallen, uttrykt interesse for videre samarbeid.

For tiden undersøker vi hva vi skal gjøre med platene nå som utstillingsperioden er over. Vi håper å kunne gjenbruke de på et vis.